

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
кафедра адміністративного права

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
«Адвокат в адміністративному процесі»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Адвокат в адміністративному процесі»
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т
імені Ярослава Мудрого, 2021. 20 с.

Розробники:

Рябченко Ярослава Степанівна,
кандидатка юридичних наук, доцента;

Георгієвський Юрій Валентинович,
доктор юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри адміністративного права
(протокол № 11 від 2 червня 2021 р.)

Завідувач кафедри – Гаращук Володимир Миколайович, доктор юридичних
наук, професор

Дані про викладачів

Назва навчальної дисципліни	Адвокат в адміністративному процесі
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Рябченко Ярослава Степанівна, доцентка кафедри адміністративного права, кандидатка юридичних наук, доцентка
Контактний телефон	+38057-704-92-92
E-mail	slavohka@ukr.net
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн-консультації	slavohka@ukr.net

Назва навчальної дисципліни	Адвокат в адміністративному процесі
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Георгієвський Юрій Валентинович, доктор юридичних наук, доцент кафедри адміністративного права, доцент
Контактний телефон	0675781435
E-mail	yu.v.georgiyevskyy@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	yu.v.georgiyevskyy@nlu.edu.ua

Анотація навчальної дисципліни

Викладання навчальної дисципліни «Адвокат в адміністративному процесі» передбачає надання студентам системи теоретичних і практичних знань про інститут адвокатури, адміністративний процес і судочинство, участь адвоката у провадженні у справах про адміністративні правопорушення, представництво прав, свобод та інтересів громадян у відносинах із суб'єктами публічного адміністрування і в судах, ознайомлення з положеннями чинного законодавства, що регулює інститут адвокатури в Україні, адміністративний процес і судочинство в цілому. Окрема увага приділяється формуванню навичок реалізації теоретичних знань студентів на практиці.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системи наукових знань про правове регулювання адвокатської діяльності в адміністративному процесі, а також вироблення основних умінь і навичок застосування адміністративного процесуального законодавства в адвокатській практиці.

Завдання:

- надання системи теоретичних і практичних знань про адміністративний процес як галузь публічного права, його місце в системі національного права;
- визначення особливостей становлення адвокатури як механізму захисту прав людини;
- вивчення особливостей участі адвоката в адміністративному процесі;
- з'ясування специфіки правового статусу представника в адміністративному судочинстві;

- ознайомлення з процесуально-правовим статусом адвоката у провадженні у справах про адміністративні правопорушення;
- визначення напрямів розвитку інституту представництва прав, свобод та інтересів громадян в адміністративному судочинстві.

***Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.
Міждисциплінарні зв'язки***

Пререквізити: практикум адвокатури, основи адвокатури, безоплатна правова допомога.

Кореквізити: адміністративне судочинство, адміністративне право, адвокат у цивільному судочинстві, адвокат в особливих порядках кримінального провадження.

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

- здатність продемонструвати знання й розуміння юриспруденції в сучасному наукознавстві;
- здатність продемонструвати вміння формулювати нові гіпотези й наукові проблеми в галузі права, обирати належні напрями й відповідні методи для їх дослідження;
- вміння доводити епістемологічну правомірність висунення теоретичних альтернатив при проведенні наукових досліджень;
- спроможність аналізувати особливості інноваційної діяльності й інноваційного менеджменту у правовій сфері;
- вміння аналізувати феномен публічного і приватного регулювання у контексті епістемології та методології правових досліджень і юридичних практик;
- здатність визначати основні напрями правової глобалізації та інтернаціоналізації і правові механізми реалізації права в різних правопорядках і юрисдикціях;

- вміння системно аналізувати судову практику розгляду справ окремими судовими інстанціями;
- здатність аналізувати методологічні аспекти взаємодії юридичної науки і юридичної практики;
- вміння інтерпретувати феномен юридичної практики як об'єкта науково-правових досліджень в юриспруденції;
- розуміння необхідності діяти відповідно до вимог юридичної деонтології у професійній діяльності;
- вміння аналізувати феномен публічного і приватного регулювання в контексті епістемології та методології досліджень діяльності адвоката в адміністративному процесі;
- здатність проводити критичний аналіз законодавства, приписами якого регулюється діяльність адвоката, і висловлювати ґрунтовні пропозиції щодо його вдосконалення.

**Види навчальних занять і самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (у годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Предмет, метод, система і принципи адміністративного процесу	Предмет, метод, система і принципи адміністративного процесу	4
2	Становлення адвокатури як механізму захисту прав людини	Становлення адвокатури як механізму захисту прав людини	4
3	Особливості участі адвоката в адміністративному процесі	Особливості участі адвоката в адміністративному процесі	4
4	Поняття і зміст правового статусу представника як суб'єкта адміністративного судочинства	Поняття та зміст правового статусу представника як суб'єкта адміністративного судочинства	6
5	Повноваження представника прав, свобод та інтересів громадян в адміністративному судочинстві	Повноваження представника прав, свобод та інтересів громадян в адміністративному судочинстві	6
6	Загальна характеристика й види адміністративних проваджень. Провадження у справах про адміністративні	Загальна характеристика й види адміністративних проваджень. Провадження у справах про адміністративні	18

	правопорушення	правопорушення	
7	Особи, які беруть участь у провадженні у справі про адміністративне правопорушення. Роль адвоката у провадженні у справах про адміністративні правопорушення	Особи, які беруть участь у провадженні у справі про адміністративне правопорушення. Роль адвоката у провадженні у справах про адміністративні правопорушення	8
8	Удосконалення законодавства, яке регламентує представництво в адміністративному судочинстві	Удосконалення законодавства, яке регламентує представництво в адміністративному судочинстві	34

**Види навчальних занять і самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Поняття, ознаки й види адміністративної процедури. Адміністративний акт	Особливості участі адвоката в адміністративному процесі	110
2	Принципи адміністративної процедури	Поняття і зміст правового статусу представника як суб'єкта адміністративного судочинства	
3	Повноваження представника прав, свобод та інтересів громадян в адміністративному судочинстві	-	

Самостійна робота студентів

Під час самостійної роботи студент має самостійно опрацювати конспекти лекцій, рекомендовану літературу, нормативні акти, матеріали емпіричних досліджень до тем, що виносяться на практичні заняття.

Студентам рекомендовано перед кожним практичним заняттям ознайомитися з першоджерелами і нормативно-правовими актами, збирати матеріали для участі в дискусіях на практичних заняттях, якісно готувати письмові роботи за курсом.

Самостійна робота сприяє кращому засвоєнню студентами матеріалу з навчальної дисципліни і формуванню в них навичок і вмінь одержувати додаткові знання.

Формами самостійної роботи в рамках курсу «Адвокат в адміністративному процесі» є:

- доопрацювання матеріалів лекцій і робота з рекомендованою літературою;
- підготовка до практичних занять, виконання завдань до кожної теми;
- робота в інформаційних мережах, зокрема, ознайомлення із судовими рішеннями у справах адміністративної юрисдикції, розміщеними в Єдиному державному реєстрі судових рішень, а також Європейського суду з прав людини, оприлюдненими на сайті Міністерства юстиції України;
- вивчення узагальнень судової практики й правових позицій в окремих категоріях справ, підготовлених Вищим адміністративним судом України;
- підготовка і публікація наукових статей, тез тощо;
- розробка схем, таблиць із тем початкової дисципліни;
- аналіз законопроектів і змін до законодавства.

Обов'язковою формою роботи є самостійне вирішення завдань до тем 6 і 8, помічених як завдання для самостійного опрацювання. Зокрема, за виконання завдань до теми 6 студент максимально може набрати до 20-ти балів; до теми 8 – до 40.

З а в д а н н я д л я с а м о с т і й н о г о о п р а ц ю в а н н я д о т е м и 6

1. Для власного споживання 11.05.2021 р. гр. А. (який є неповнолітнім) придбав наркотичні засоби, за що був доставлений у відділення поліції з метою складання протоколу про адміністративне правопорушення. У протоколі зазначалося, що особа затримана на три години. Проте виявилось, що необхідно провести медичне обстеження гр. А. й з'ясувати, де і в кого були придбані наркотичні засоби, про що зроблено запис у протоколі, і продовжено строк адміністративного затримання до трьох діб. Батьки викликали адвоката. Під час розгляду справи 12.05.2021 р. суддею гр. А. визнано винним у порушенні правил обігу наркотичних засобів

і психотропних речовин і застосовано штраф. За дорученням гр. А. його адвокат звернувся до адміністративного суду з позовом про визнання дій, пов'язаних із адміністративним затриманням, незаконними. Зокрема, ним зазначалося, що не було проінформовано центр із надання безоплатної вторинної правової допомоги, а це спонукало гр. А. звернутися до платних послуг адвоката.

Здійсніть правовий аналіз ситуації. Чи є порушення закону з боку співробітників поліції і підстави для оскарження їх дій? Охарактеризуйте порядок надання адвокатом безоплатної вторинної правової допомоги.

2. Проаналізуйте нижченаведені ситуації і з'ясуйте, в яких випадках існують підстави для притягнення особи до адміністративної відповідальності і необхідність залучення адвоката у рамках безоплатної вторинної правової допомоги. Відповідь обґрунтуйте.

1. Громадянин П., керуючи автомобілем, виїхав на зустрічну смугу руху, щоб уникнути наїзду на пішохода, який переходив дорогу в невстановленому місці.

2. 15-річна донька гр. А. нецензурно висловилася у бік громадянок похилого віку, які зробили їй зауваження щодо поведінки у громадському місці.

3. Підприємець Д. вчасно не поставив комп'ютерну техніку обласній державній адміністрації.

4. Народний депутат, виступаючи на мітингу, закликав змінити конституційний лад в Україні, обґрунтовуючи це історичними передумовами розвитку держави.

5. 65-річна пенсіонерка торгувала домашньою продукцією біля виходу з метро.

6. Громадянин В., працюючи головним лікарем обласної клінічної лікарні, був відсутній на роботі протягом 3-х днів без поважних причин.

7. Інспектор із пожежного нагляду здійснив планову перевірку діяльності підприємства і відмовився на вимогу керівника підприємства надати акт перевірки, складений за результатами здійсненого заходу.

8. Батьки 7-річної дівчинки систематичного обмежували її харчування,

мотивуючи це тим, що вона займається балетом і тому має бути стрункою. Через це дівчинка перебувала в пригніченому стані і просила їжу в сусідів.

3. Проаналізуйте чинне законодавство з питань відшкодування витрат на професійну правничу допомогу стороні, на користь якої ухвалено рішення, і надайте відповіді на такі питання:

а) якщо порівнювати відшкодування витрат на правничу допомогу у різних галузях права, то відшкодування витрат на правничу допомогу в рамках адміністративного законодавства є досконалим?

б) як відбувається відшкодування витрат на професійну правничу допомогу за посиланням на аналогію Закону, порівнюючи положення КАСУ та КУпАП в частині відшкодування витрат на професійну правничу допомогу?

в) чи надає ґрунтовний аналіз законодавства підстави вважати механізм відшкодування витрат на правничу допомогу якісним і дієвим?

З а в д а н н я д л я с а м о с т і й н о г о о п р а ц ю в а н н я д о т е м и 8

1. Уявіть, що Ви – консультант юридичної клініки, до якої звернувся громадянин Л. з проханням роз'яснити, чи має він право на отримання безоплатної правової допомоги під час вирішення спору за позовом його сусіда громадянина К. про усунення перешкод у користуванні земельною ділянкою, який розглядається Борівським районним судом Харківської області.

Визначте коло питань, з'ясування відповідей на які може вплинути на наявність/відсутність права на отримання безоплатної правової допомоги. Підготуйте вичерпну письмову консультацію для громадянина Л. щодо порядку отримання запитуваної ним безоплатної правової допомоги.

2. До Н-ського місцевого центру з надання вторинної правової допомоги 24.10.2019 р. громадянин Д. звернувся з двома заявами про надання безоплатної вторинної правової допомоги. Однак 04.11.2019 р.

громадянином Д. отримано накази Н-ського місцевого центру з надання вторинної правової допомоги щодо відмови у наданні безоплатної вторинної правової допомоги з огляду на те, що начебто у даний час громадянину Д. надається безоплатна правова допомога більше ніж за шістьма наказами.

Громадянин Д., не погодившись з такою відмовою, звернувся з позовною заявою до Запорізького окружного адміністративного суду, в якій протиправність дій Н-ського місцевого центру з надання вторинної правової допомоги обґрунтовував тим, що впродовж чинного 2019 бюджетного року до Н-ського місцевого центру з надання вторинної правової допомоги або до іншого державного центру з надання такої допомоги він не звертався. Також позивач зазначав, що у першому півріччі минулого 2018 бюджетного року громадянин Д. кілька разів звертався до Н-ського місцевого центру з надання вторинної правової допомоги. Зважаючи на те, що на той час обмеження на шість звернень впродовж бюджетного року у Законі України «Про безоплатну правову допомогу» не існувало, на думку позивача, у відповідача відсутні будь-які підстави відмовляти йому в наданні безоплатної правової допомоги в наступному бюджетному році. Крім того, усі судові справи, за якими громадянин Д. звертався до Н-ського міського центру з надання вторинної правової допомоги, розглянуто та у I кварталі минулого 2018 р. винесено остаточні рішення, тому після закінчення означеного строку, тобто I кварталу 2018 р., жодної правової допомоги Н-ським місцевим центром або якимось іншим державним центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги громадянину Д. не надавалося.

Відповідач із позовними вимогами не погодився, свою позицію обґрунтовував тим, що 24.10.2019 року громадянин Д. звернувся до Н-ського місцевого центру з надання вторинної правової допомоги з двома заявами про надання йому безоплатної вторинної правової допомоги, зокрема, з питання складання касаційної скарги по справі №1/2018 про визнання незаконним перерахунку розміру субсидії, зобов'язання вчинення певних дій і з питання здійснення представництва інтересів в Третньому апеляційному

адміністративному суді по справі №2/2018 щодо вчинення незаконних дій в процесі розрахунку і виплати субсидії. За результатами розгляду цих заяв Н-ським місцевим центром з надання вторинної правової допомоги винесено накази «Про відмову в наданні вторинної правової допомоги громадянину Д.» від 04.11.2019 р. з огляду на те, що громадянину Д. одночасно надається безоплатна вторинна правова допомога більше ніж за шістьма наказами про уповноваження працівників, виданими Подільським місцевим центром з надання вторинної правової допомоги.

Проаналізуйте вищенаведену ситуацію й надайте їй правову оцінку. З'ясуйте, якими є правові підстави для відмови в наданні безоплатної вторинної правової допомоги. Яке рішення має, на Вашу думку, ухвалити адміністративний суд щодо позовних вимог громадянина Д. стосовно скасування наказу про відмову в наданні вторинної правової допомоги? Обґрунтуйте свою позицію.

3. Уявіть, що Ви самозайнята особа-адвокат. Одночасно Ви перебуваєте у трудових відносинах із Приватним підприємством «Витязь». У жовтні 2021 року Вами в інтересах Приватного підприємства «Витязь» подано до Полтавського окружного адміністративного суду позовну заяву до Головного управління ДПС у Полтавській області про визнання протиправним і скасування податкового повідомлення-рішення. Ухвалою Полтавського окружного адміністративного суду позовну заяву ПП «Витязь» залишено без руху, оскільки позовна заява була підписана представником позивача, але до позовної заяви не були надані документи, які підтверджують повноваження представника.

Із метою усунення недоліків позовної заяви підготуйте проєкт відповідної заяви/клопотання, зазначивши в ньому перелік документів, які підтверджують Ваші повноваження.

Проаналізуйте нижчезазначену ситуацію та надайте їй правову оцінку.

4. У травні 2021 року громадянин Б. звернувся до Окружного адміністративного суду міста Києва з позовом до Київської міської ради про визнання недійсним рішення Київської міської ради. Водночас позивач просив суд відшкодувати понесені ним судові витрати на професійну правову допомогу. На підтвердження понесених витрат на послуги адвоката в суді першої інстанції громадянин Б. надав:

- копію договору №1/21 про надання правової (правничої) допомоги від 28.04.2021;
- звіт від 23.06.2021 р. «Щодо правової/правничої допомоги по справі №***/***/21 надано/надається адвокатом Івановою Тетяною Михайлівною в суді першої інстанції», який містить: вид наданої правничої допомоги та її вартість (складання та відправка позовної заяви – 2000 грн; участь у судовому засіданні 16.06.2021 у Окружному адміністративного суду міста Києва –1500 грн); загальна вартість послуг – 3500 грн;
- копію квитанції № 7160000 від 16.06.2021 про сплату громадянином Б. грошових коштів у розмірі 3500 грн за договором №1/21 від 28.04.2021 р.

Рішенням Окружного адміністративного суду міста Київ адміністративний позов громадянина Б. задоволено повністю. Додатковим рішенням Окружного адміністративного суду міста Київ у справі №***/***/21 задоволено заяву відповідача про розподіл судових витрат, стягнуто з позивача на користь відповідача 3500 грн витрат, пов'язаних із наданням правничої допомоги.

Не погодившись з додатковим рішенням Окружного адміністративного суду міста Київ Київська міська рада звернулася до Шостого апеляційного адміністративного суду з апеляційною скаргою, в якій просила відмовити громадянину Б. у задоволенні його заяви про розподіл судових витрат на правову допомогу. Скарга була обґрунтована тим, що позивачем не надані докази фактичного понесення витрат на правову допомогу, оскільки відповідно до квитанції № 7160000 від 16.06.2021 р. грошові кошти були

перераховані фізичній особі-підприємцю Івановій Т.М., а в суді останньою надавалися послуги не як фізичною-особою підприємцем, а як самозайнятою особою-адвокатом. Крім того, звіт адвоката Іванової Т. М. від 23.06.2021 р. не є актом наданих послуг, а отже, не підтверджує факту їх надання.

Як Ви вважаєте, чи відповідають чинному законодавству аргументи, наведені Київською міською радою в обґрунтування апеляційної скарги на додаткове рішення? Наведіть аналогічні приклади з судової практики.

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року: офіц. пер. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
3. Кодекс про адміністративні правопорушення : Закон від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
4. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
5. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України № 5076-VI від 05.07.2012 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 27. Ст. 282.
6. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
7. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>.
8. Про запобігання корупції: Закон України від 04.03.2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.
9. Про ліквідацію апеляційних адміністративних судів та утворення апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах: Указ Президента України від 29.12.2017 р. №455/2017. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4552017-23394>.
10. Про утворення місцевих адміністративних судів, затвердження їх мережі: Указ Президента України від 16.11.2004 р. № 1417/2004 в ред. Указу Президента від 29.12.2017 р. № 455/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1417/2004#Text>
11. Про реформування територіальних органів Міністерства юстиції та розвиток системи надання безоплатної правової допомоги: Постанова КМУ від 11.02.2016 р. № 99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/99-2016->

[%D0%BF#Text](#)

12. Огляд судової практики Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) станом на лютий 2021 р. URL : https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Ohl_iad_KAS_02_2021.pdf.

13. Судова практика Верховного Суду України у справах про адміністративні правопорушення / за ред. П. П. Пилипчука. Київ: Ін Юре, 2007. 328 с.

14. Методичні рекомендації щодо організації надання безоплатної правової допомоги місцевими центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги: наказ Координаційного центру з надання правової допомоги 19.07.2019 р. № 60. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0060419-19#n6>

15. Про утворення у Верховному Суді України Судової палати в адміністративних справах : постанова Пленуму Верховного Суду України від 23.09.2005 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-05>

16. Рішення Конституційного Суду України від 01.12.2004 р. №18-рп/2004 у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення окремих положень частини першої статті 4 Цивільного процесуального кодексу України (справа про охоронюваний законом інтерес). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v018p710-04>

17. Постанова Верховного Суду від 22.11.2018 р. Єдиний державний реєстр судових рішень. № 78077449. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78077449>

Література

Основна література

1. Адміністративне право: навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти [Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй та ін.]. Вид. 6-те, допов. та перероб. Харків : Право, 2021. 196 с. URL: <https://pravo->

izdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=4395&download_id=1426

2. Битяк Ю. П. Адміністративна відповідальність та адміністративне правопорушення. *Проблеми законності*. 2020. Вип. 151. С. 87–100.
3. Смокович М. І., В.М. Бевзенко. Адміністративний процес України: теорія, практика: підручник / заг. ред. В. М. Бевзенка. Київ, 2020. 1346 с. URL: https://dakor.kiev.ua/wp-content/uploads/bevzenko_pidruchnyk.pdf.
4. Лученко Д. В. Механізм оскарження в адміністративному праві: теоретичні й прикладні аспекти : монографія. Харків : Право, 2017. 440 с.
5. Головань І. В. До питання про поняття адвокатської діяльності. *Адвокат*. 2012. № 1(136). С. 12–15.

Додаткова література

1. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права : навч. посібник / за заг. ред. Р. О. Куйбіди, В. І. Шишкіна. Київ: Старий світ, 2006. С. 77–100. URL: <https://www.slideshare.net/CentrePravo/ss-59878370>
2. Коломоєць Т. О. Термінологія адміністративного процесу: проблеми визначеності суміжного термінологічного ряду. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2012. Т. 11. С. 335–343. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nponyua_2012_11_36.
3. Адміністративне судочинство: навч. посібник / І. М. Балакарева, І. В. Бойко, Я. С. Зелінська та ін. ; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків: Право, 2016. С. 6–14. URL: <https://independent.academia.edu/NadiyaPysarenko>
4. Адміністративне судочинство України : підручник / за заг. ред. О. М. Пасенюка. Київ: Юрінком Інтер, 2009. 672 с.
5. Венедіктов В. С. Критерії розмежування адміністративної та дисциплінарної відповідальності. *Проблеми систематизації законодавства України про адміністративні правопорушення : у 2-х ч.* Сімферополь, 2006. Ч. 1. С. 17–23.
4. Додин Е. В. Административная деликтология: учебн. пособие; сб. научн. трудов. Одеса : Полиграф, 2007. С. 149–254.
5. Кириленко Є., Тунтула О. Співвідношення заходів державного примусу,

адміністративної та інших видів юридичної відповідальності. *Вісник прокуратури*. 2010. № 11. С. 99–103.

6. Коліушко І., Банчук О. Поняття адміністративної відповідальності та адміністративного правопорушення в сучасному українському праві. *Право України*. 2008. № 4. С. 31–37.

7. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. С. 97–110.

8. Матіос А. В. Адміністративна відповідальність посадових осіб: монографія. Київ: Знання, 2007. – 223 с.

9. Окопник О. М. Адміністративна відповідальність як різновид юридичної відповідальності. *Актуальні проблеми юридичної науки: матеріали Міжнар. наук. конф. «Дев'яті осінні юридичні читання»* (Хмельницький, 12–13 листоп. 2010 р.): у 4-х ч. Хмельницький. 2010. Ч. 2. С. 63–65. С. 64–65.

10. Поштаренко О. Поняття, сутність та зміст адміністративної відповідальності в умовах нової парадигми адміністративного права. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 3. С. 174–179.

Інтернет-ресурси

Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України - <https://ccu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>

Єдиний державний реєстр судових рішень - <https://reyestr.court.gov.ua/>

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично й активно працювати на них; наводити переконливі аргументи при вирішенні завдань; якісно виконувати письмові завдання, самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені з поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога – дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки в навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції), а також користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій й відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Адвокат в адміністративному процесі» передбачає проведення поточного й підсумкового контролю. Контроль знань здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента до вивчення поточного матеріалу. У ході практичного

заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5). Максимальна кількість балів, яку студент може отримати на семінарському занятті, – 5 балів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є письмове виконання завдань до теми 6 та теми 8. Максимальна кількість балів за результатами виконання письмової самостійної роботи до теми 6 – 20, до теми 8 – 40.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік.

Активна робота студентів під час практичних занять, а також якісне виконання завдань до тем 6 і 8, винесених на самостійне опрацювання, дає можливість отримати 100 балів, тобто залік із курсу.

У разі незадовільної роботи на практичних заняттях і у зв'язку із численними пропусками студент складає залік із курсу, що включає питання програми навчальної дисципліни.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль								Підсумкова оцінка знань (залік)
Модуль 1			Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	Всього балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6 (самостійна робота)	T7	T8 (самостійна робота)	
5	5	5	5	5	5+20	5	5+40	100

Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу
Виконання завдання самостійної	Max 20	Робота підготовлена самостійно, ґрунтовно, надані правильні й аргументовані відповіді. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела і власні висновки

роботи до теми 6	10	Робота містить значну кількість помилок, відповіді не є обґрунтованими. Присутні посилання на джерела
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, завдання виконані невірно. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності
Виконання завдання самостійної роботи до теми 8	Max 40	Робота підготовлена самостійно, ґрунтовно, надані правильні й аргументовані відповіді. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела і власні висновки
	30	Робота містить незначну кількість помилок, не всі відповіді є обґрунтованими. Присутні посилання на джерела, проте бракує власних висновків
	15	Робота містить значну кількість помилок, відповіді не є обґрунтованими. Присутні посилання на джерела
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, завдання виконані невірно. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ, згідно з наказом ректора № 207-С від 05.04.2021 р.
Зараховано (успішне складання)	100
Не зараховано (неуспішне складання)	55